

BUDA-PESTA

10 Aprile st. v.
22 Aprile st. n.

Va esi duminec'a.

Redact.: strada Havas nr. 1.

Nr. 15.

ANULU XIII.
1877.

Pretiu lu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Roman'a 2 galbeni.

DIN „INFERNULU“ LUI DANTE.

Cantulu alu III.

Prin mine se intra 'n cetatea durerósa,
Prin mine se intra 'n etern'a durere,
Prin mine in glót'a perduta, pecatósá.

Miscatu-a dreptatea pe 'naltu-mi Creatoru,
Pe mine divin'a nascutu-m'a putere,
Inalt'a prudintia si celu d'antâiu amoru.

Nu fu inainte-mi de câtu eternu creatu
Totu in asta lume si eu eternu durezu,
Voi ori ce sperantia lasati cari ati intratu!

Aceste cuvinte d'aspectu intristatoru
Vediutu-le-am scrise d'a supra unei porti:
I-am disu o maestre, amaru e sensulu loru.

Atunci elu-mi dise cá omu ce e prudentu,
Ici tóta 'ndointi'a adi trebui sè o lasi
Ici trebe sè móra totu lasiulu sentimentu.

Ajuns'am la locul de care ti-am vorbitu,
Si unde vedé-vei ginti, neamuri blastemate
Si cari de a le mintii dulci daruri s'au lipsitu.

Acum a sa mâna in mân'a mea si-o puse
Cu vesela facia ce multu m'a 'neurajatu,
Si 'n triste si-obscuré abisuri me conduse.

Acolo suspinuri si plânsu si disperare
Sunau tristu, sinistru prin aeru fara stele
A plange 'nceputu-am cu lacrimé amare.

Si limbi diferite, oribila vorbire,
Si triste cuvinte, si-accente turbate,
Voci debili si 'nalte si-a mâniloru lovire.

Nasceau impreuna tumulte ce 'n vecia
Alérga prin aeru d'apururea obscuru,
Cum urla nisipulu in cruda vijelia.

Iar eu ce-aveam capulu de gre' ametiela 'ncinsu
I-am disu : o maestre, ce-áudu eu, ce-i, spune-mi?
Si care-i poporulu de chinuri grele 'nvinsu?

Elu dise : ursite aceste rele sunt
Aceloru fintie ce fara rusine
Si la intunerecu traitu-au pe pamentu.

Ei sunt impreuna cu corulu de misiei
Cu ângeri ce fura nici Domnului rebeli,
Dar nici cu credintia, ei fura pentru ei.

Curatu spre-a fi cerulu, i-a esilatu aci,
Si crudulu si negrulu infernu nu-i primesce,
Cu ei impreuna cei rei s'ar mândri.

Maestre, ce chinuri si ce durere-ardinte
Sè tipe i face si fórte sè géma?
Respunse, ti voiu spune in câte-va cuvinte.

Sperantia acesteá ver-un'a n'au de mórté,
Viéti'a li astfeliu de cruda si amara
Cá 'nvidia tristii ori care alta sórté.

Sunt ceia ce 'n lume memurie nu lasa,
Ei sunt de 'ndurare si dreptu dispretiuiti,
De ei se n'ai grija, privesce-i dar si pasa.

Privii si vediutu-am unu stégu ce cu turbare
Si repede trece si iute se 'nvirtesce,
Cu furii s'agita si fara de 'ncetare.

Si 'n urm'a lui calea multimea si-a deschisu
Atât'a cà nici candu se credu n'asi fi pututu,
Cà singura mórtea cu mân'a-i a ucisu.

Si dintre acestia pe multi am cunoscutu,
Privii si vediutu-am acelui umbra care
Fiindu lasiu in lume lasiu actu a facutu. *)

Acum intieles'am cà-i sect'a ce-a nascutu
Reu multu in viétia-i, si-eterului Tata
Si crudiloru sei chiar dusmani a displacutu.

P'acesti perduti, miseri, ce vîi nici candu nu fura,
Ce goli stau aice, vespi rele si mari musce
Cari sbóra turbate i musca si-i tortura.

Si faci'a cu sange imbraca-le o tóta,
Si-acestu la picioru cu lacrimi mestecatu,
Cum cade vermi schêrnavi lu-si sorbu indata.

Acum d'alta parte intorsu-mi-am privirea
Si vedu o multime p'alu unui fluviu tiermu,
Te rogu, o maestre, asculta-mi adi dorirea :

Sè-mi spuni cine-su ceia pe cari d'abiá-i zaresce
In caosulu asta privirea-mi curiósá
Si repede-a tréce cine óre-i silesce ?

Vei sci-mi dîse dinsulu cu tonulu seu virilu
Candu noi vomu ajunge l'a lui Acheronte
Favilu, rece tiermuru, tristu, sombru si sterilu.

Atunci fu-mi rusine, lasat'am ochii 'n josu
C'am fostu, avui frica, prin verb'a-mi importunu,
Am mersu pana la fluviu timidu, silentiosu.

In aste momente din cealalta parte
O barca si trece c'unu mosiu care striga :
„De voi vai, acuma, o sufflete stricate !“

Sè nu sperati dara cà voi in altulu ceru
Vedé-veti vr'odata, eu vinu cà sè ve trecu
In nóptea eterna in focuri si crudu geru :

Tu sufletu cu viétia aicia ce mai stai ?
Sè pleci dintr'acestia dejá cari murira,
Vediendu cà eu totu-si din locu nu mai plecai.

Pe càli alte-mi dise alunge-vei malulu
Si porturi prin alte, nu inse p'aici :
Cu vasu mai usiuretu trece-vei riulu.

Vorbì calausu-mi : stài, nu te superá,
Caron, susu voitu-a acést'a unde póte
Ori ce se voiesce, deci nu mai intrebá :

Si faci'a barbósa acum se linisci,
Man'a 'n luntrasiulu uritului fluviu,
In ochii caruia teribilu focu lucì.

Si suffetele-ale ce-su góle si-obosite
Schimbar' a loru facia si 'n dinti crudu scrâsnira
L'a lui Caron crude accente urgisite.

Pe Domnulu blastema si chiar p'a loru parinti,
Si ras'a umana, pamentulu si loculu,
Si-a nascerii dîle, copfii inocinti.

Apoi se retrasa cu tóte dimpreuna
Plangêndu crudu, la sombrulu si pré fatalulu malu,
Acol' unde reii, miseii se aduna.

Caron cà unu demonu, feroce maniatu,
Le stringe pe tóte cu remulu le bate
P'acele din ele cari s'au intardiatu.

Cum frundiele tómn'a din arbure sbóra
Si un'a dup' alt'a cadu pana ce ramii
Le dau tóte tierinei ce apoi le divóra :

A lui Adamu astfeliu seméntia blastemata
Ca paseri ce 'n cursa-i Caron le-a chiamatu,
S'arunca continuu in bare'a desolata.

Se ducu astfeliu ele si trecu und'a cea bruna
Si âncá n'ajunse la malu candu o alta
Si nóua multime din cóce ér s'aduna.

Copile, maestrulu mi-a disu atunci dulce,
Cei cari moru in ura cu Tatalu celu eternu
Din ori care tíera, ici mórtea-i conduce.

Grabescu cà sè tréca in crud'a suferintia
Impinsi de etern'a, divin'a dreptate,
Ce schimb' a loru frica in vía, grea dorintia.

Nici candu p'ici nu trece unu sufletu inocinte,
Caron de se plange de tine, poti sè scii
Acum d'unde vine man'a lui ardinte.

D'abiá dise-aceste pe vale se si 'ntinde
Teribilu cutremuru si candu mi-aducu a minte
De frica si-acuma sudórea me cuprinde.

*) Dupa unui comentatori in acestu versu se face alusiunea la papa Celestinu V, care si-a datu demisiunea, dupa altii la Diocletianu ; cineva pretinde cà alusiunea privesce pe Esau care pentru o farfurie de linte si-a vendutu dreptulu antâiului nascutu. Lombardini sustiene cà Dante face alusiunea la concetatiunulu seu Torregiano de Cerchi, care refusá de a se pune in capulu Florentiniloru.

Unu ventu pe obscurulu pamentu a navalitu
Si fulgerulu luce prin aeru teribilu,
Si 'n mine-ori ce simtiuri acuma le-a sdrobitu.

Si cadu ca si omulu ce somnulu l'a 'nvinsu.

Craiova martiu 1877.

Dr. I. C. Dragescu.

CULTIVAREA PELEI.

Este lucru constatatu, că ori-ce morbu si-are caus'a. Nu l'a datu Dumnedieu. precum crede o parte mare a poporului nostru, ci de cele mai multe-ori si-lu causéza omulu insu-si. Si acést'a se intempla din necunoscinti'a conditiuniloru igienice si dietetice. E bine deci, ma chiar si consultu, sè se impretinéscă fiesce-care cu acele.

Unu mijlocu spre a ne puté ferí de diferite morburi e si cultivarea rationala a pelei, care jóca unu rolu fórte insemnatu in organismulu omului.

Pelea nóstra de o parte scutesce organele fine ale corpului in contra elementelor natu-rei, ér de alt'a parte sustiene comunicatiunea organismului cu lumea esterna. Si intru ade-veru, déca o cercetâmu mai de aprópe, vedemu milióne de pori, cari nu sunt, decâtu totu atâte porti spre comunicatiune; se intielege, că déca portile sunt incuiate si comunicatiunea e sistata.

Pelea nóstra e compusa din trei straturi. Celu d'a supra nu contine nici nervi nici vase de sange, deci e nesensabilu si se cogesce in continuu; sub acést'a gasimu unu alu doilea, finu, stralucitoriu provediutu cu vase si nervi, care e fórte sentitoriu, in acést'a se afla rade-cinile perului; — ambele straturi numite, sunt provediute cu pori pentru comunicatiune. Si acuma sè vinimu la alu treilea si celu mai in-semnatu stratu! In acést'a se afla ghindurile de asudare, cari prin porii susnumiti stau in comunicatiune cu lumea esterna; — aceste ghindure au chiamarea de a indepartá ap'a si alte materie si gase, de cari organismulu nu mai are trebuintia, ma, déca nu s'ar indepartá, ar produce urmâri triste.

Voindu invetiati a se convinge despre activitatea pelei, facura unu experimentu cu unu animalu si adeca lu-rasera si inelira intr'o materia intranspirabila, -- urmarea fu că bietulu animalu cadiù viptima experimentului lor, si totu acést'a se intemplá si unui omu, déca se intrebuintiau de elu — căci viéti'a

nóstra nu e alta decâtu o descompunere si compunere continua a tieseturiloru corpului. Materia — spre sustinerea acestui procesu — o produce numai sangele. Sangele se póte numí unu corpu omenescu fluidu, căci contine tóte partile corpului omenescu. Déca sangele nu e curatu, séu nu i se dà materia de ajunsu spre a puté indestulí tóte organele corpului, atunci acelu organismu devine morbosu.

Se vede, că despre cele dise si poporulu are ceva idea, căci intru adeveru curatirea sangelui jóca unu rolu mare in viéti'a lui; inse cu durere trebue sè marturisescu, că pana acuma nu s'a pré folositu de mijlócele cele bune, ci cadiù bietulu in manile unoru afurisiți cari cu felurite misieli se inavutira din câstigulu lui.

Unu altu mijlocu multu mai simplu si mai lesne e acél'a pe care voiescu a-lu recomandá poporului nostru. Acést'a e scald'a de apa.

Am aretatu mai susu constructiunea pelei cu cele trei straturi si partile acelora, am uitatu inse a amentí, că in stratulu alu doile se afla si nisce ghindure cari secernéza séu, si acést'a dà lucétia atâtu pelei, câtu si perului nostru, dar séulu acél'a póte fi si periculosu pentru noi, déca nu ne curatímu corpulu. Am disu, că pelea persjuréza prin pori secretiunea ghindureloru de asudare, precum si alte gase, dar am amintitu si aceea, că stratulu celu mai de a supra se cogesce intr'un'a in fóma de taritie si aceste taritie — ce le putemu vedé mai bine la unulu care zace timpu indelungatu — déca nu le curatímu, se lipescu de corpu prin séulu ce secernéza ghindurile pentru acelu scopu, astfeliu porii, respective portile de comunicatiune a pelei, se incuie si perspiratiunea e sistata.

Acuma si-póte imaginá fiesce-care, că — dupa-ce pelea nóstra, in fiesce-care diua trebue sè perspireze mai multu de unu kilogramm de materia dejá netrebuinciósa, si dupa-ce acést'a in decursulu mai multora dile septemani séu luni intregi nu se intimpla, — trebue se urme catastrof'a. Ne simtímu reu, nu suntemu dispusi spre nimicu si suntemu fórte nervosi.

Tóte aceste simptome le putemu delaturá, déca luâmu o scaldá moderata si anume: pentru cei ce se ocupa in campu e recomandabila un'a de 20—24° R., ceea ce nu e nici pré caldă nici pré rece, asiá ceva si-póte pregatí fiesce-care si a casa si mai alesu in dile de serbatori, éra in cele de lucru e destulu déca si-spéla corpulu cu apa móle si saponu, mai cù séma déca au fostu espusi in diu'a precedentă,

unei asudări mari, căci prin acest'a se curătesce de materiale cari s'aru fi lipitu de pele.

Ce se atinge de inteligintia, care mai multu se ocupa spiritualminte si in continuu siede, nu potu recomandá nici un'a calda nici un'a rece (despre care dîcu multi că intaresce pelea) — ci un'a cam de 15° R. — acést'a are o influintia moderata a supra nerviloru si vaseloru pelei, causéza o activitate mai mare a circulatiunii, prin ce omulu se simte mai vioiu, mai aptu spre lucru, capeta unu apetitu mai mare.

Deosebitu trebuie sè amintescu, că pentru nervosi sunt recomandabile pentru totu-de-una scaldile reci; rogu inse că cei morbosi sè si consulteze mediculu in ast'a privintia si nici că voiescu a tratá aci despre influintia scaldiloru diferite a supra organismulu, căci am téma, că atunci fiesce-care si-va intipuí câte si mai câte morburi si că acést'a scalda ar fi acomodatu pentru elu, — de si in cele mai multe casuri acele sunt numai unu luesu, ma, inca si stricatióse sanetătii.

Scald'a susnumita e bine a o luá in tóta septeman'a odata si a stá in ea celu multu o $\frac{1}{2}$ óra — căci la din contra va intrá influintia contraria celei ce doriamu.

Acest'a e necessaria nu numai pentru sustinerea sanetătii si pentru curatirea pelei, — ci totu-odata e si celu mai bunu mijlocu pentru sustinerea frumsetiei, căci prin acest'a se curătesce pelea si se scapa de felurite prorumperi, cari dóra aru fi urmarea sistării secernetiunii aceleia, pelea se intaresce, capeta o finétia si lucétia. Se intielege, că si celelalte parti ale corpului au de a fi cultivate conformu recerintieloru sanetătii, căci altcum nu ne ajungemu scopulu.

Numai aceea póte infrumsetiá omulu ce-i face bine si sanetătii, — éra unсорile, rosielele si albelele, fia ele cătu de laudate séu aiba chiar si celu mai bombasticu nume, nu-su decātu minciuna si insielare, si in urma, ce e mai tristu, si stricatiósu sanetătii, căci mai tóte acele contienu ceva veninu. — Uitati-ve déca nu-mi credeti, la o nefericita care intrebuintiéza ce sciu eu câte feluri de mijlóce infrumsetiatóre, si veti vedé că ea imbetranesce cu vreme, i-se sbârcesce faci'a si capeta pete pe ea; dar apoi durerea de dinti, căta neodihna i causéza si tóte aceste sunt urmările infrumsetiării.

Nu potu indestulu recomandá delaturarea rumeneleleloru sè-si curatiésca faci'a fiesce-care cu urmatoriulu saponu: Rp. Sapon. cal-

lini 50.00 gramme, Spir. vini rectificatisim. et spir. camphorat. aa 25.00 gramme, solve et filtretur adde olei olivar. 5.00 grame, — care silu póte prepará fiesce-care, avendu de a cumperá partile respective din apoteca; e bunu si in contra diferiteloru prorumperi de pele, déca intrebuintiéza elu unu tusin de apa rece.

In urma e recomandabilu si schimbatulu desu alu vestminteloru curate, cari de o parte fréca pelea si prin acesta invioéza circulatiunea, ér de alta parte resorbéza in sine si din secretiunea poriloru pelei.

I. Panea.

MIRÉSA PENTRU MIRÉSA.

— Comedia in trei acte. —

(Urnuare)

Scen'a IX.

Virginia singura.

Curiosu! Totu am auditu, că barbati sunt necredinciosi si schimbaciosi, si éta m'am convinsu! . . . De candu ne aflámu aice, Arcadiu par că s'a stramutatu cu totulu, par că amorulu pentru mine i s'a stinsu cu deseversire. Me necunósce. Si pentru cine? Pentru Veronica. Ciudatu gustu mai au si barbati câte odata! Sè prefere elu pe o saténa unei orasiene. E bine, Veronica nu este de vina. Dar Arcadiu? I voiú scríe o epistola, dogenindu-lu, că me neglica, si i voiú oferí pace. (Scríe.) Déca nu va grabí a o primí, lu-voiú pedepsi. Voiú primí curtenirea lui Aureliu, carele par' că s'a inamoratu de mine, căci de-alalta eri petrece totu in giurulu meu. (Trage clopotielulu.)

Scen'a X.

Virginia si *Jeanu*.

Virginia: Éta o scrisóre. Preda-o spectabilului domnu . . .

Jeanu: Intielegu. (Virgini'a ese.)

Scen'a XI.

Jeanu singuru.

Érasi o scrisóre! . . . Damele aceste de la orasiu, precum se vede, n'au altu lucru decātu sè scríe la epistole . . . Dieu nu scíu ce vreu dn'a-loru . . . Dóra nu si-au pusu in gându sè me 'mbete! . . . E bine, éta-o aice in mana negru pe albu . . . Dar cui s'o dau? Spectibalului domnu? . . . Dar care-i acel'a? . . . Cicarescu? Nu! Acel'a-i magnificentia . . . Ilutianu? Acel'a-i ilutiu-saratu . . . Ci ce dara? . . . De buna séma Movilescu . . . Da, da . . . Acuma mi-aducu a minte bine, candu stapanulu meu mi-a spusu, că Movilescu e spectibalu . . . Ce bine, că am asiá minte bu-

na . . . In loculu meu, unu servitoriu prostu ar fi pututu sè faca mare incurcatura . . . Haidamu la domnulu Movilescu. (Ese.)

Scen'a XII.

Cleopatra, Virginia, Veronica, Iustinianu si Sempronescu.

Cleopatra : (catra ele.) Ah! scumpele mele, tare v'am doritu. Cum ve aflati? Par' cà amendóue sunteti indispuise. (Damele se usioréza pe divanu, Cleopatra in mijlocu; tinéerii ocupa locu la cele dóue capete ale divanului, Iustinianu langa Virginia, Sempronescu langa Veronica.)

Virginia : Din contra, draga, eu me aflu fórté bine, cá totu-de-una, càci si déca am câte-odata vr'o neplacere óre-care, nu-i pré dau o importantia mai mare, o desconsideru si asiá nu-mi pré causéza multa turburare. (Privesce de-a-furisiu spre Sempronescu.)

Cleopatra : Fericita natura! (Arunca o cautaturu spre Aureliu.)

Iustinianu : Eu inca sum de parerea domnisiórei Virginia. Nici odata nu trebue sè ne pré impressiunàmú de cele petrecute in giurulu nostru, ci sè consideràmú tóte dupa adeverat'a loru valóre. A uitá durerile trecutului, a cautá recompensa si alinare unde le gasimu, a profitá de placerile presintelui, si a nu ni pasá multu de vítoriu, éta filosoff'a vietii!

Veronica : Vederile filosofice ale dtale nici decátu nu-mi convinu.

Iustinianu : Mi-pare fórté reu. Caus'a de siguru e, cà damele si la apretiuirea teseloru filosofice pornescu totu-de-una din punctulu de vedere alu animei. Déca voimu sè fimu deplinu fericiti nu trebue sè ascultámú numai sióptele animei.

Cleopatra : Bine dîci.

Sempronescu : Sè-mi fia permisú a reflectá amicului meu Aureliu, de si dóm'n'a Cleopatra, a aprobatu sentinti'a lui, cà eu nu consimtiescu. Déca la crearea fericirii nóstre nu ni consultámú si anim'a, fericirea aceea nici nu póte sè fia deplina.

Veronica : Fórté bine vorbesci, domnule!

Virginia : Bine, bine, dar voi alunecarati pe unu terenu, unde nu ve potu urmarí. Intrarati in o disputa filosofica. Lasati-o naibei! Haidati sè ne petrecemu.

Iustinianu : Pré bine. Sè dantiámú!

Sempronescu : Sè dantiámú. (Catra Veronica.) Domnisióra sè am onóre la valsulu primu.

Virginia : Sè nu dantiámú!

Veronica : Nu, nu! Vomú dantiá de séra.

Cleopatra : Eu ve propunu altu ceva. Unu micu concertu. Sè rogámú pe escelent'a nóstra pianista Virginia sè ni cante ceva.

Iustinianu : Eu me alaturu la acésta cerere.

Veronica : Si eu.

Virginia : (la o parte.) Numai Arcadiu tace! (Cu voce nalta.) Ve multiamescu de invitare si éta nu lasu sè me rugati multu timpu. (Se pune la pianu. Iustinianu merge langa ea sè-i întórca notele.)

Iustinianu : Sè traiésca!

Virginia : (incependu a esecutá o piesa scurta.) Si Arcadiu nu-mi graesce nici unu cuventu, par cà nu mi-ar fi primitu epistol'a.

Veronica : (la o parte.) Aureliu nici nu me vede. Elu nu numai nu me mai iubescé, dar tocmai me uresce.

Cleopatra : (la o parte.) Asiá batjocura inca n'am patitu. Ceea ce n'am facutu in viéti'a mea nici odata, i-am scrisu epistola, oferindu-i amorulu meu. Si éta elu mi-lu refusa. Nici nu vre sè me cunósca . . . Séu dóra n'a primitu epistol'a mea . . . Séu nu vede semnulu, flórea galbena in perulu meu. (O tocmesce cu man'a, intorcéndu-se catra Iustinianu.) Domnule Iustinianu! Ên poftiti putîntelu aice!

Iustinianu : Ceru scusele mele, dar acuma nu potu. Tocmai trebue sè intorcu fói'a.

Cleopatra : (la o parte.) Intórce-te-ai cu capulu in susu! Candu lu-chiamu nici nu se misca, — nu-i acésta ofensa? E bine m'oiu resbuná.

Virginia : (la o parte.) Cu ce placere converséza Arcadiu cu Veronica, dar la mine nici nu se uita.

Veronica : (la o parte.) Aureliu i sioptescé! Óre ce?

Iustinianu : (la o parte.) Veronica, precum vedu, totusi se scie mangaiá.

Sempronescu : (la o parte.) Dar glum'a pré se ingrósia. Fratele Aureliu, precum observu, si-jóca fórté naturalu rolulu seu. Virginia inca nu pare a fi straina pe terenulu seu.

Virginia : (scolandu-se de la pianu, cei de pe scena — afara de Sempronescu — aplauda.) Ve multiamescu. (la o parte) Numai Arcadiu nu dà nici unu semnu de placere. E bine, primescu manusi'a! (Cu voce nalta.) Haidamu sè esímu in gradina, càci mi-mai place acolo. Domnule Iustinianu. (I intinde man'a. Iustinianu i ofere bratiulu, si esu ambii inainte. Sempronescu ese de bratiu cu Veronica.)

Scen'a XIII.

Cleopatra, apoi Ulpianescu.

Cleopatra : Uf! Nu mai potu de ciuda! . . . Unu tineru, caruia eu i facu o declaratiune de amoru, intr' atát'a sè me desconsideré! . . . Insedar i-am scrisu epistol'a, insedaru am pusu flórea galbena in vederea lui, insedar au fostu tóte ochirile mele! . . . Elu a remasu nepasatoriu fatia de tóte graciile mele . . . Resbunare, resbunare! (Sta cu spatele catra usia.)

(Va urmá)

Iosifu Vulcanu.

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de XAVIER de MONTÉPIN. —

(Urmare.)

- Are ea increderea dómnei sale?
 — Tóta.
 — Cu atátu mai bine . . . acést'a ne va puté servi intr'o di óre-care.
 — Éta ceea ce mi-a plesnitu si mie prin minte numai decátu!
 — Facutu-ai deja nisce priviri a supra personalui castelului?
 — Atát'a câtu mi-a fostu cu putintia sè facu in asiá timpu scurtu, servitorii sunt fórte devotati domniloru loru, lauda bunetatea si liberalitatea loru fara margini. O singura persóna ar puté sè formeze exceptiune de la acésta regula generala.
 — O persóna, dici tu? care?
 — De cea mai mare importantia intre subalterni, unu cutare Lactance, intendantulu domnului Rahon. Eu sum putinu fizionomistu, insusindu-mi fara vointia unele din calitátile domnului marquis. Acestu Lactance, care si-dà fati'a si purtarea unui omu de bine, lipsitu de tóte slabiciunile lumesci si plinu de devotiune, mi-a facutu efectulu unui fatiarnicu, care si-ascunde joculu. Lu-credu unu ipocritu fara caracteru.
 — Déca nu te insemi, cu atátu mai bine; acest'a asemenea ne va puté servi. Dar spune-mi, n'ai facutu tu eri vr'o inconsecintia? N'ai rostitu vr'unu cuventu nentieleptu?
 — Oh! incátu pentru ast'a, domnule marquis, te potu asigurá, cà nu. Am avutu grige de mine, si de óra-ce nu sciam bine ce trebue sè dicu séu sè nu dicu, sub pretestulu cà sum fórte obositu tacui cá pescele.
 — Pré bine. Intrebatu-te-au multu?
 — Fórte ptinu, afara de intendantulu Lactance, care sè fi pré aretatu acést'a, mi-a parutu unu curiosu de prim'a ordine. Dar incercarea lui a remasu zedarnica.
 — Totu mai bine. Me temeam de o suprindere, inse te voiu invetiá, si déca de acuma inainte intendantulu séu altu cine-va te va intrebá, vei puté raspunde fara sè te temi, cà vei fi in desacordu cu mine.
 Dupa acésta introducere marquisulu facu cunoscutu lui Lazaru ingeniosulu romanu inventatu de dinsulu in sér'a trecuta spre a demustrá lui Rahon cumplit'a falsitate a acusatuniloru sub a carora greutate se svêrcoliá.
 — Acuma dara scii si tu totu ce sciu eu, — dise elu incheiandu. Spre a sustiné caus'a nóstra comuna, vorb'a e sè nu desmintiesci vr'una din aceste fapte, ceea ce nu este greu. Intielesu-m'ai?
 — Intielesu perfectu, domnule marquis.
 — Intre altele nu uitá, cà in totu timpulu petrecerii nóstre in castelulu acest'a trebue sè fii unu servitoriu de modelu. Ti-recomandu practic'a tuturor virtutiloru. Trebue sè ai naravuri bune, sermanulu meu Lazaru, si óresi-cari principii religióse.
 — Voiu avé, domnule marquis.
 — Pazesce-ti si evlavi'a. Causa a resiste victoriosu ispiteloru celoru mai mari, déca acele se voru infatisiá.
 — La draci! voiu face si acést'a. Chiar si déca

domnulu conte de Rahon ar lasá sè cada fara scirea lui sub ochii mei o punga plina de auru, asiu redicá-o si i-asiu duce-o fara s'o deschidu.

— Asiá si trebue. Ada-ti a minte, cà cea mai mica gresiéla ar produce alungare; si cà déca contele Rahon, ospetatorulu nostru, ar cere darea ta afara motivata, eu n'asiu puté intrevini in favorulu teu, fara a me compromite insu-mi. Feresce-te de ocaasiunile de dispute si certe cu servitorii in castelu. Fii unu fiacáu cu umoru veselu si de bunu caracteru, si ceda bucurosu chiar si candu ai dreptu. Vorbesce putínu; asculta multu; бага de séma ce se face, ce se dice, ce se tace. Supraveghiéza, spionéza, si raportéza-mi despre tóte!

— Nu voiu lipsi in privinti'a acést'a.

— Nu mai am nimicu d'a-ti dice. Câte óre sunt?

— Optu óre si jumetate, domnule marquis.

— Asiá dara vina de me'mbraca!

Saint-Maixent si-parasi patulu, spre a-si incredintiá capulu lui Lazaru, care se grabi a desvoltá talentele multiple ale unui servitoru de odaia espartu in afacerile sale.

Strengarulu de elu erá istetiu cá o maimutia. Scia sè rada si sè peptene pe domnulu seu — chiar atátu de bine, cà si a se postá la cotitur'a unui drumu, cu pistolulu trasu, spre a strigá caletoriloru intardiati:

— Stai! Pung'a séu viéti'a! . . .

Pe scurtu, prin ajutorulu maniloru sale dibace Saint-Maixent si-reluá tiner'a si frumós'a fatia, care lu-facea sè sémene din trasura in trasura archangelului St. Mihaiu trêntindu demonulu, precum lu-infatisiá tabloulu mare de la altarulu din mic'a biserica de Saint-Jude.

Iulia Chadorant, jun'a fiica cu ochi gingasi ai ospetarului „Armoloru Franciei“, ar fi suspinatu adancu, vediendu-lu.

Facéndu aceste, si dupa ce spelà pe marquisulu, Lazaru deschise unu armaru de ebenu lucratu cu arama, cu isvoru si plumbu, care se aflá intr'unulu din paretii cabinetului de toaleta. Acestu armaru erá plinu de haine albe parfumate. Luà o camesia de pânză din Hollandia, tóta inezestrata cu brodari de Alençon si o predede Domnului seu, care legá in giurulu gâtului seu cu neghigintia o simpla panglica de metasa rosia pe jumetate ascunsa sub dantele.

Saint-Maixent alese indata dintre numerósele vestminte tramise din Paris prin croitorulu de moda, unu imbracamentu de deminétia, ce reversá elegantia si simplicitate. Niste ciorapi de metasa i acoperiau piciórele regulate; luà niste pantofi cu calcâie rosie si innalte; si-legà o sabia mica de gala si fina cá unu acu; aruncà sub bratiulu stangu o peleria pasomantata cu auru, si parasindu cabinetulu de toaleta, se duse a se privi in acea oglinda mare inaintea careia vediuramu paradandu pe Lazaru.

Vediendu-si fati'a fidelu reflectata, trebui sè-si marturisésca in sfrisitu, cà si-a recapetatu fati'a si purtarea unui indatinatu la joculu regelui.

Cine-va batù la usia incetu si Lazaru fugi s'o deschida.

Servitorulu de casa alu contelui Rahon a vinitu sè se informe, déca marquisulu este scolatu si déca póte sè primésca pe contele?

Elu se rentórse ducéndu unu respunsu afir-

nativu, si peste cinci minute Annibal de Rahon intră.

— Ah! vere, — esclamá elu dupa o stringere caldurósa, — câtu de fericitu sum cá te potu vedé asiá! Éta ai redivinitu in deminét'ia acést'a ceea ce ai fostu totu-de-una, celu mai elegantu gentilomu in Franci'a! . . .

— Gratia dtale, vere, — respunse Saint-Maixent suridiendu.

— Pst! pst! nu vorbí de ast'a! Asiá dara cá ai dormitu bine?

— Cum nici odata n'am dormitu . . . Si érași gratia dtale.

— O idea mi-a plesnitu prin minte asta-nópte. Mi-adusei a minte, cá a fostu cu putintia, cá in aventurile triste ale dtale sè-ti fi perdutu pung'a. Iérta-me sè-ti oferu, sub titlulu de imprumutu, aceste cinci sute de luisdori. Candu sum'a acésta bagatela va trece, considera-me dreptu bancariu alu dtale, si mi-vei face o mare placere.

Dicéndu aceste, contele Rahon puse pe o mobila unu micu saculetiu de galbeni.

— Dar, vere . . . — incepù marquisulu.

— Te rogu sè nu mai dici nici o vorba, — lu intrerupse iute contele. Déca vrei, haidamu sè ne coborimu. Soci'a mea si marquis'a de Chavigny se preambila la olalta in parcu. Contess'a doresce multu sè te védia, éra frumós'a Olimpia, cam curiós'a, móre de dorulu a te cunósce. Sè nu facemu cá damele sè asptele! . . .

XX.

Prim'a intelnire.

O scara de forma eliptica, cu trepte duple si cu radimátore de granitu poleitu cá marmur'a cea mai frumós'a, sustienea comunicatiunea etagiului primu cu parterulu, care se 'ntindea sub ferestile castelului cá corfa mare de flori si se intruniá cu partea de josu a parcului.

O promenada larga indiestrata cu statue, a carei tirta alba mestecata cu bucatiele de pietre selipitóre sub primele radie ale sórelui, conducea in linia drépta la padurile de goroni vechi si de castani de dóue sute de ani.

De-a supra peronului, contele de Rahon si marquisulu de Saint-Maixent vediura de departe dóue femei; un'a in rochia vñeta, cealalta in ros'a, preumblându-se incetu la capetulu promenadei drepte.

— Éta contes'a si dómn'a de Chavigny, — dise catra óspele seu contele Rahon, — sè mergemu la ele!

Cei doi gentilomi trecura in cinci minute departarea ce-i despartia de castelan'a si de vér'a sa.

In fine sosira acolo si contele Rahon esclamá cu unu tonu veselu:

— Scamp'a mea Maria, eta fiulu respitoriu, pentru care cá in timpii bibliiei te rogu sè taiámu vitielulu grasu. Marquisa, ti-presentu rud'a nóstra multu iubita, pe marquisulu de Saint-Maixent, care nu póte sè-ti fia necunoscutu, cáci ai auditu vorbindu-se despre elu adese-ori.

Marquisulu se inchinà inaintea contesei, sarutandu cu respectu man'a ei fina, si facù dómn'ei de Chavigny o salutare adãnca, insotita de o privire pli-

na de elocuentia neresistibila, care esprimà admiratiunea cea mai entusiastica.

Frumós'a Olimpia respunse la salutarea lui Saint-Maixent prin o reverintia de scóla buna, si sub foculu privirii sale ea lasà genele-i lungi pe ochii sei mari si sè rostì úsiuru.

Cele dóue femei formau o grupa adorabila si emulau in tacere prin contrastulu picantu alu frumsetieloru loru de totu deosebite, de si in o forma perfecté.

Dómn'a Rahon, nalta si svelta, cu o pelitia de creolu, cu ochi vñeti si peru blondinu, éra in etatea, in care femei'a completu desvoltata produce stralucirea cea mai viua. E de ajunsu sè spunemu, cá dins'a éra de 30 de ani.

Marquis'a de Chavigny abia trecuse de 22 de ani. Avea o talia mijlocia, inca subtire si admirabilu de bine crescuta, cu o inclinatiune usióra si gratiós'a spre ingrasiare. Perulu ei bogatu de o negretia stralucitóre, peliti'a ei alba, nuantiala cu ros'a si de o curatienia neasemenabila, pupilele sale de colóre verde inchisa si intunecós'a cá a marei, budiele-i fórte rosie, i compuneau frumseti'a cea mai delitiós'a si justificau supra-numele ei de „Olimpia frumós'a“, sub care in genere éra cunoscuta.

— La draci! ce frumós'a fintia, — cugetà marquisulu de Saint-Maixent. In societatea acestei regine a frumsetiei, dilele voru trece iute in castelulu de Rahon.

— Vere, — dise contes'a cu unu surisu dulce, in care se zugravia tóta sinceritatea animei sale, — este óre trebuintia sè-ti spunu cá sum fericita vedindu-te? Asta-nópte, contele mi-a adusu scirea sosirii dtale, nu mi-am pututu retiné unu strigatu de bucuria. De câte-ori nu te-am invitatu insedar, la Paris, sè víi a ne cercetá aicia? De câte-ori nu mi-ai promis a face acést'a? Dar placerile orasiului mare te-au facutu uitatoriu. Dar in fine, de óra-ce ai venitu, nu-ti mai facu inputare, tóte s'au stersu! Éta esti óspele nostru, si speru a ne vedé timpu indelungatu.

— Ah vér'a mea, — respunse iute marquisulu, — nu voiu fi eu acél'a, care mai antáiu me voiu ostení de ospitalitatea gratiós'a a domniei tale. Pana in diu'a in care voiu crede a intielege cá sum peste mana, voiu remané óspele dtale fericitu si recunosculatoriu.

— Baga de séma! — esclamá contes'a Rahon, — cá te-ai angagiatu a nu ne mai parasí nici odata.

— Oh! nici odata ar fi pré multu a dice, — intrerupse contele ridiendu. Vulturulu tineru, lacomu de aeru si de libertate, s'ar obosi pré iute in colivi'a s'a, déca s'ar simti inchisu pentru totu-de-una. Adevverulu e, cá acestu cavaleru frumosu a facutu niste lucruri cam ne intiepte, pe cari acuma trebuie indreptate. Óre-cari fapte, cari i lasa onóra neatinsa, pe cari inse vointi'a rea si prosthi'a le-a maritu si denaturatu, i facu in momentulu acesta o situatiune grea. Elu mi-a marturisu tóte cu sinceritate, fara incungiuru si retinere; i-am datu absolutiune deplina si intréga; voiu luá afacerile sale in manele mele si me insarcinezu a le conduce la capetu bunu; inse lucrulu s'a pré incurcatu si nu se va deslucí intr'o di. Saint-Maixent dara va remané silitu mai multe luni conmesanulu nostru, mai bine a dice prinsonierulu

nostru, si speru a puté face sè gasésca placuta viéti'a de la sate si captivitatea suportabila.

Marquisulu nu respunse nimica la aceste cuvinte pline de iubire, ci numai prinse manile rudei sale si le strinse cu caldura.

— Ne vei povestí intemplamintele dtale . . . — incepù contes'a.

Cá unu comediantu mare ce erá, Saint-Maixent facù din capu cu melancolia adanca.

— Dómne apera si feresce! — respunse elu.

— Pentru ce? — intrebà dn'a Rahon.

— Vréi sè scii pentru ce, véra?

— Fara indoiéla.

— E bine, pentru cà celu putinu mi-pare de prisos a te intristá prin durerós'a si neplacut'a povestire a acelora ce amu suferitu. Pentru ce sè zugravescu ochiloru dtale neplacerile unui gentilomu acusat pe nedreptu cu fapte atátu de urite, pe cari aceea nici nu i-aru intielege? Pentru ce sè-ti infatisiezu pe unu nenorocitu svêrcolindu-se insedar in o cursa cumplita, intr'o pâanza de paingenu gigantică, care luprinde din ce in ce mai strinsu la fia-care incercare facuta de a scapá? Pentru ce sè te silescu a versá lacrime a supra esilatului, a carui consciintia e curata, si care totusi se vede constrinsu a fugi cá unu vinovatu nóptea pe càl perdate, spre a mântui de o poporatiune aprinsa de mania si ura capulu seu pentru care s'a anunziatu premiu, si avendu frica in fia-care momentu de mórte, nu de acea de pe campulu bataliei, gloriósă si asiá dicëndu atragátore, ce se suferu cu capulu inaltiatu si cu inima vesela, dar acea mórte intunecósă, infama, care te restórpa in noroiu prin glontiulu unui ticalosu ascunsu de dupa gardu? . . .

Pana candu Saint-Maixent vorbi, dómna Rahon deveni palida ca o mórta.

— Ce feliu! — esclamá ea cu o voce schimbata, — dta ai suferitu tóte aceste?

— Tóte aceste, si altele mai multe! — dise marquisulu incetu.

— Ai fostu urmaritu, gonitu?

— Da, vér'a mea, cá unu lupu turbatu, — respunse Saint-Maixent. Inchipuesce-ti, — adause elu cu amaratiune, — locu-tiitoriulu civilu, care si-dà tóta trud'a candu e vorb'a de rudele dtale, a publicatu unu premiu pentru capulu meu: trei mii de livre, nici cu unu cruceriu mai putinu, acelaia care ne va predá mortu séu viu.

— Grozavu! — esclamá dómn'a Rahon, radiemandu-se de bratiulu barbatului ei, spre a-se sustiné, càci se simtia slabita? Dar acésta e infamu!

— Nici decátu, vér'a mea, — respunse junele cu surisu. Din contra, acést'a dovedesce, ce stima inalta pastréza diregatorii din acésta provincia pentru numele si legaturele marquisului de Saint-Maixent! Gândesce, cà servitoriulu meu fu pretiuitu numai la o suta de taleri! Trei mii de livre, pentru unu bietu seracu forméza o avere! Asiá dara, de óra-ce erá mai multu de a me avé mortu decátu viu, si fiindu cà plugarulu de la natura e putinu cavalerescu si unu tine multu de a atacá in fatia pe unu inimicu, pe care lucrede infricosiatu, eu am auditu adese-ori siuerandu pe langa urechile mele glóntiele pusceloru ruginite. Venatoriulu si pândeá selbateculu . . . unu venatu de trei mii livre!

Pana candu aceste cuvinte se schimbara intre Maria de Rahon si marquisulu de Saint-Maixent,

dómn'a de Chavigny nu dise nici o vorba, dar ochii ei mari, plini de o langóre mare, remasera fixati pe fati'a gentilomului si pareau a nu se puté desparti. Ea luascultá cu o atentiune infocata si câte odata câte unu cutremuru i trecea prin umeri, a caroru albétia orbitóre erá abia acoperita cu o mantila de dantela.

Pentru acea femeia tinera, alu careia trecutu nu vomu intardiá a-lu face cunoscutu, si care va jocá unu rolu mare in istori'a nóstra, Saint-Maixent erá mai multu decátu unu omu; elu i parca sub o forma asiá dicëndu fantastica, erou intipuitu de romanu alu tuturoru ficeloru Evei; viéti'a lui de intemplári fabulósé si de pericole ne audite i insutiá prestigiulu, incingëndu fruntea lui cu unu foliu de aureola stralucita.

Gertf'a unei fatalitati bizare, elu erá nevinovatu de tóte crimele, pentru cari fu urmaritu . . .

— Asiá dara cu atátu mai bine! — si-dise marquis'a. Noi inse grabimu sè adaugemu, cà chiar si in casulu, déca elu ar fi fostu vinovatu, frumós'a Olimpia totusi ar fi gasitu pentru elu in anim'a sa vorbe de scusa.

Saint-Maixent parca cà nu se ocupa decátu de contes'a Rahon, dar elu pazi'a in secretu pe dómn'a Chavigny, si nici un'a din simptomele emotiunii junei femei nu scapà din vederile sale.

— De siguru, — si-dise elu me jocu cu fericirea! stéu'a mea, unu momentu palita, redevine multu mai stralucita decátu cum a fostu candu-va! De acuma inainte nu mai amu de ce sè me temu si potu sè speru tóte! Conte de Rahon me apera si frumós'a Olimpia me va iubi!

XXI.

Contess'a si marquis'a.

In momentulu de a petrunde in mijloculu dramei grozave, ce amu inceputu sè povestimu, ne pare ne amanatu trebuinciosu a scrie câte-va sire de precuventare.

Vomu pune in scena fapte atátu de admirabile, vomu asistá la seversirea unor crime atátu de necredite si ne audite, combinate cu o istotime atátu de infernala si executate cu o indresnéla atátu de rece, in câtu ne tememu de a fi acusat de cetitorii nostri, cà povestimu lucruri imposibile.

Se póte cà multi dintre cetitorii nostri voru refusá d'a admite, cà sufletulu omenescu póte e in stare d'a cadé la astfelu de trépta a stricatiunii; ei nu voru voi sè védia in povestirea nóstra, decátu sfortiárele intipuirii unui romantieru, care cu totu pretiulu voiesce sè stêrnésca atentiunea publicului obositu, si care pretinde sè-si ajunga scopulu facëndu sè vibreze nencetatu córd'a emotiuniloru mari.

Voimu dara sè ne justificámu mai antáiu de acésta imputare. Sí acést'a ni va fi usioru.

Erroulu inspaimantatoru alu cartii nóstre nici decátu nu este vr'o persóna intipuita, — amu dísu acést'a, o repetimu, o intarimu. Nu i-am atribuitu nici pan'aice, nu-i vomu atribuí nici pe paginele urmatóre vr'o crima, pe care n'ar fi seversit'o in adeveru. Nu inventámu nimica in ceea ce privesce fondulu istoriei; nu facemu decátu ne servimu materiile cele mai autentice. Faptele povestite deja, cele ce vomu spune de acuma inainte, sunt de totu *adeverate*, riguros *istorice*, si, pentru a dóu'a óra indrumámu pe cetitorii

nostri la processulu marquisului Saint-Maixent, pe care lu-voru gasi in tóte culegerile de cause renumite.

Dicéndu si constatandu acést'a, ni remane a face o cunoscentia mai aprópe cu trei persóne de frunte ale dramei nóstre; voimu sè vorbimu despre contele si contess'a de Rahon si despre marquis'a Olimpia de Chavigny.

Contess'a Maria de Rahon nu e de totu necunoscuta pentru noi.

Cetitorii nostrii si-voru aduce a minte de a fi vedutu acésta femeia tinera, ascunsa in vestminte simple si mai dure, cu fati'a invelita de unu velu desu, consultandu pe prorocitoréa de norocu Simiona Raymond, in locuinti'a acesteia din strad'a Laterne.

Marea dama merse atunce sè céra de la renumit'a vrajitoréa esplicarea unui visu bizaru, si cetitorii nostrii n'au uitatu respunsulu curiosu ce dins'a a primitu.

Patru-spre-diece ani inainte de momentulu in care incepe istori'a nóstra, Maria-Armanda-Angelica de Rouillé, singur'a fiica a maresialului duce de Rouillé, se maritá — in etate de siese-spre-diece ani — dupa verulu seu primaru contele Anibal de Rahon, si acésta casatoria — care parea o casatoria de amoru, atátu de incantati; fericiti si inamorati erau junii casatoriti — intruni dóue din cele mai mari nume si cele mai mari averi din Franci'a.

Contele erá chiar din timpulu acel'a unu modelu neasemenabilu de curtoasia si loialitate. Sufletulu seu si inteliginti'a sa emulau. Inima de auru, spiritulu lamuritu-vedietoru si hotaritu; aceste câte-va cuvintu ajungu spre a-i schitiá portretulu moralu.

Contess'a, la rónduulu seu, intruniá stralucitele calitáti ale damei mari, cele mai frumóse virtuti ale casniciei. Patru-spre-diece ani trecura fara nici unu noru. Dómn'a Rahon, frumósa cá unu angeru si buna cá o santa, dadea la curtea incantata esemplulu unei vieti atátu de necriticabile, incátu si calumni'a se aflá desarmata in contra ei. Contele Annibal vedea inmultindu-se in fia-care di numerulu onorurilor si demnitátiloru sale; creditulu seu la regele parea a nu mai avé margini. Gingasi'a celoru doi sotu unulu pentru altulu crescea in mesur'a in care se 'ntariá stim'a loru reciproca.

O astfelu de fericire, careia in aparintia nimica nu-i lipsiá, ar fi ajunsu spre a indestuli pe cei mai multi; acea fericire, dupa marturirea multoru ómeni, realisá idealulu absolutu alu celei mai mari fericiri de pe acestu pamentu, si totusi contele avea a dese ori óre de tristétia adanca, si câte odata contess'a se inchidea sè planga.

Acésta tristétia si aceste lacrimi de unde veniau? Cetitorii nostrii sciú deja. Contele Rahon si soef'a sa, casatoriti de patru-spre-diece ani, vedeau cu o adeverata desperatiune sterilitatea unirii loru. Contele ar fi datu din tóta inim'a trei parti din averea sa fórté mare, cá sè aiba unu mostenitoru alu marelui nume, care — dupa tóta aparinti'a — avea sè se stinga cu elu, de óra-ce erá celu de pe urma in famili'a sa. Contess'a ar fi sacrificatu fara intardiare jumetate din vieti'a sa, cá sè póta stringe la peptu-i palpitandu o mica fiantia alba si rosa, unu tesauru fragilu, sange din sangele seu, carne din carnea sa.

Medicii renumiti si practici fure consultati pe róndu; peregrinárilor la tóte capelele de renume se ur-

mara asemenea; rugaciuni publice se facura in tóte bisericile, ce se tineau de mosiile familielor de Rahon si de Rouillé.

Tóte inedaru. Contele incepù a desperá, contess'a asemenea, far' a voi sè-si marturisésca acést'a, perdeu in fia-care di din acea incredere tare, ce o sustinù unu timpu atátu de indelungatu.

Acésta incredere in anulu trecutulu avù sè suferé o lovitura infricosiata.

In timpulu acel'a siarlantani si insielatorii de totu felulu aflau crediementu usioru, chiar si la ómenii de conditiunea cea mai innalta, — si istori'a ni atestéza, cá pazitorii de la portile Louvre-lui nu impedecau credulitatea de a trece pragulu.

Dómn'a Rahon, audindu vorbindu-se despre unu italianu, unu felu de medicu astrologu care traiá in Florenti'a, si despre care se credea cá are niste secrete miraculóse, prin alu carora ajutoru deja niste femei de o etate fórté inaintata gustara bucuriile de mama, aduse cu spese mari pe acelu omu care se numiá Angelo Tiberani, se concrediù maniloru sale si i promise o respata de o suta de mí de livre, déca sciinti'a lui va face sè primésca rezultatulu inedar doritu pan' acea di. *)

Angelo Tiberani, precum ori-cine usioru si-póte intipui, dorindu tare sè capete sut'a de mí de livre, si crediendu dóra si elu in puterea sa cá si supranaturala — (s'au vedietu vrajitori convinsi si siarlantani de buna credintia) — facù totu felulu de conjuratiuni, intrebà stelele, aprinse cuptóre, rosí ulcele, incaldí vase, destilá plante veninóse, topí metaluri, prefacù in pulvere minerale cu nume bizare si cu insusiri necunoscute, si din tóte aceste si inca din multe altele, compuse unu lécu spurcatu, o pilula infernala, pe care o dadù cu triumfu contessei, promitiendu-i intr'unu tonu misteriosu si serbatorescu, cá efectulu nu va intardiá multu.

In câtu pentru acést'a, elu spuse adeverulu. La dóue óre dupa ce contess'a beù léculu infernalulu, dómn'a de Rahon fu cuprinsa de niste convulsioni infricosiate, scotiendu strigate de dure. O adeverata inveninare i puse vieti'a in pericolu mare. Medicii din Clermont, chiamati numai decátu, cu mare greutate o scósera din acea stare rea, si sanatatea ei in decursu de mai multe luni remase sdruncinata.

Pana candu se petrecura aceste, Angelo Tiberani, fórté inspaimantatu de rezultatulu pe care inteliginti'a lui prósta nu l'a prevedietu, s'a ascunsu tremurandu de totu, si in asteptarea unei catastrofe nu se cugetá decátu la fuga, dar servitorii desperati i descoperira loculu ascunsu si nu-lu scapau din vedere.

Domnulu Rahon voiá sè useze de dreptulu seu de innalta justitia, si a spendiurá pe ticalosulu, care de siguru nici n'ar fi scapatu de acésta pedépsa, inse contess'a abiá trecuta prin torturele unei crise infricosiate, cerù si primí gratia pentru acel'a, care i produse aceste suferintie atátu de crude.

Angelo Tiberani primí ordinulu d'a parasi numai decátu la momentu castelulu, si nici nu lasá sè i se repete de dóue ori. Elu plecá, dar servitorii, cari comptau la spendiurarea lui, lu-pandira in parcu, lu-prinsera candu voi sè iésa si lu-afundara de trei ori in unulu din basinuri.

*) Faptu istoricu.

Italianulu nu scapà de persecutoriî sei decâtu asiá dicându prin o mórte paruta, acoperitu de mo-cirila din capu pana 'n picioré; dar in fine totusi scapà, si se simtî fôrte fericitu cà a pututu sè scape asiá usioru.

Contele Rahon cerù de la contess'a sè jóre, cà in vñitoru nu va mai recurge la asemene ómeni si la asiá mijlóce periculóse.

Estractulu scurtu ce facuramu ni pare de ajunsu pentru cá sè se intieléga ceea ce va urmá, si acuma ne putemu ocupá de frumós'a Olimpia, acésta stralucita marquisa de Chavigny, careia contele si contess'a de Rahon i dadeau ospitalitate.

Olimpia erá vér'a primara a contelui Annibal si rud'a sa cea mai de aprópe, fiindu singur'a fiic'a a vicontelui Reginald de Rahon, fratele mai micu alu contelui repausatu, capulu familiei.

Acelu frate mai micu, fara alta avere decâtu numele seu, se casatoriî din amoru cu o domnisióra de la Roche-Landry, a carei singura zestre o constitua frumseti'a sa stralucinda.

Vicontess'a de Rahon muri dandu viétia Olimpiei. Reginald, desperatu pentru acésta morte care i franse viétia, parasi provinci'a Auvergne si se aruncá in aventuri, voindu sè uite. In mai putini de doi ani, elu risipi pana la celu de pe urma cruceru modestele capitaluri ce formau tóta averea sa, si de óra-ce in timpurile acele unu gentilomu nu se sinucidea, elu se facù omoritu in duelu, lasandu-si fiic'a orfana.

Serman'a Olimpia, parasita, fu primita de verulu ei primaru, Annibal, care o asiediá intr'unu coventu de fice nobile, in Clermont, unde ea fu crescuta si primì o educatiune confórma nascerii sale.

In etatea de optu-spre-diece ani, si admirabilu de frumós'a, ea vini sè petréca tómn'a in castelulu de Rahon.

Unu domnu mare, carele a juratu sè móra nensuratu, marquisulu d'Aubray de Chavigny, bogatu de siese-dieci de ani si cu vinitu de trei sute de mii de livre, vediendu-o — fu cuprinsu de un'a din acele pasiuni fara intielesu, cari mistuiescu câte odata pe betrani, uitá juramentulu seu d'a remané totu nensuratu si i cerù man'a.

Olimpia, de si pré tinera si de o frumusetia asiá dicându copilarésc'a, erá totusi fôrte ambitiósa si o calculátore rece.

O prima miscare de respingere de totu instinctiva ce simti la inceputu erá s'ò faca a refusá acésta unire cu unu omu care erá mai bine de trei ori mai betranu; dar se stapanì numai decâtu, si cerù dóue dile pentru cá sè se otarésc'a.

In decursulu celoru dóue dile ea meditá, si rezultatulu reflesiuniloru sale fu, cà legatur'a cu marquisulu de Chavigny i va dá o avere nesperata, o stare mare in lume si cà aceste avantaje nu voru fi cumperate pré scumpu cu pretiulu a câti-va ani de sacrificiu si de desgustu.

Marquisulu de siese-dieci de ani avea s'ò lase fara 'ndoiéla nu peste multu veduva, si atunci, neatêrnátore si bogata, avea sè póta alege la rîndulu ei si sè permita inimei sale de a vorbí liberu. Cu asemene sperantia siovairea nu mai erá cu putintia.

Trecându cele dóue dile, Olimpia respunse, cà ea se va maritá cu bucuria dupa marquisulu, dar cu

conditiunea cà elu s'ò assigureze prin unu contractu de casatoriá despre o zestre de dóue milióne.

Precum se vede, acésta copila de optu-spre-diece ani, pricepea bine afacerile.

XXII.

O l i m p i a.

Dóue milióne! Cifr'a erá cam mare si de natura a face, cà ori cine sè reflecteze, afara de unu betranu inamoratu; dar marquisulu de Savigny, inamoratu pana la nebunia, trebuia sè adeverésc'a inca odata acestu distichonu alu marelui fabulistu:

Amoru, amoru, candu ne cuprindi,
Atunci adio intieptiune!

Elu gasi cererea de totu naturala si o implini numai decâtu.

Si apoi ce erau dóue milióne pentru unu omu carele avea siese? Putea elu sè cumpere mai lesne o fericire asiá de mare cà si acea despre care visá? . . .

Elu subscribe cu ambele mani contractulu prin care se dede unu vinitu de o sutá de mii de livre domnisióri Olimpia de Rahon, viitóri'a marquisa de Aubray de Chavigny, si cununi'a fu celebrata in capel'a castelului de Rahon, contele Annibalu si socia s'a erau singurele rude mai de aprópe ale orfanei.

Acést'a fu o ceremonía trista, macar cà erá de fatia unu publicu nu nerosu si castelaniî crediurá cà trebue sè desvolte unu lucsu mare.

Câtu timpu marquisulu de Chavigny a fostu tineru si de etate matura, a abusat fôrte de tóte placerile ce procura o avere mare; resultatulu fu, cà elu purtá fôrte greu sarcin'a celoru siese-dieci de ani, si in butulu tuturoru lécuriloru cosmetice si a mijlóceloru de totu soiulu, prin cari cautá insedar „a repará slabiciunile irreparabile ale trecutului“, marquisulu de Chavigny semená unei ruine pretentióse, cãrpite bine reu, dar care se descompunea din tóte partile.

Unirea acelei copile plapânde, alba si ros'a, cu unu betranu cu picioré tremurande si cu ochi de satiru, parea nenaturala si asiá dicându revoltátore la cei mai multi din cei invitati.

Ei voiau, de si scimu cà cu nedreptulu, sè véda cà frumós'a Olimpia erá o juna martira sacrificata averii mari a marquisului.

Lumea adese ori judeca ast-feliu.

Nu se baga de séma, câte martire pretinse facu, intocmai cà Olimpia, sè li se platésc'a inainte pretiulu cuviinciosu pentru resignatiunea loru petrun-dietóre.

A dóu'a di dupa casatori'a sa, marquisulu, inca si mai ametitu decâtu la inceputu, voiá sè-si isoleze fericirea, spre a o gustá cu atâtu mai bine.

Elu si-rapi jun'a s'a sotia cum si-rapesce amantulu amant'a, si o conduse la un'a din mosiile sale situata la marginile provinciei Auvergne de susu, — cam la dóue-dieci de mile de castelulu de Rahon.

(Va urmá.)

S A L O N U ?

Calindarulul septemanei.

Dumin.	10 22	E. 3 d. P. mirup. s. m. Terentiu.
Luni	11 23	s. st. m. Antipa. c. Trifina.
Marti	12 24	c. p. Vasiliu, c. ma Antusa.
Mercuri	13 25	s. st. m. Artemon. s. m. Macsim.
Joi	14 26	s. p. Martin. s. m. Ardalion.
Vineri	15 27	ss ap. Aristare, Pud, Trofim.
Samb.	16 28	ss. mm. Agapia, Irina, Chionia.

Oglind'a lunei.

(H.) Alea iacta est! Acuma nu mai e vorba, că fi-va resboiu séu pace? Căci resboiulu e decisu. Numai diu'a inceperii resboiului nu se scie inca positivu. Atât'a inse se constata, că aceea nu se va amaná multu timpu.

In armat'a russésca concentrata in Besarabi'a russésca dorulu celu mai ferbinte d'a esi in fine din starea neactiva, la care a fostu condamnata in totu decursulu iernei. Tóte mesurile s'au luat, pentru că trecerea peste Prutu sè se póta face cu câtu mai mare inlesnire. In dilele din urma au sositu la Chisineu o multime de munitiuni si proviante, precum si totu felulu de vagóne, menite a trece pe căile ferate romane, unde vagónele russesci nu potu comunicá, de óra-ce sínele loru sunt mai largi.

Se dice, că Russi'a pan'acuma a spesatu pentru mobilisarea armatei sale vr'o 400 de mii de ruble. Va sè dica, déca cine-va speseza asiá multu, nu se mai póte retrage. Trebuie sè intre in lupta.

Russi'a nici nu se va retrage, căci acést'a ar fi mórtea ei morala. In Petersburg si in tóta tier'a domnesce cea mai mare iritatiune. Necontentitu se tinu consilie de resboiu sub presidiulu tiarului, la cari si conducatorulu cozaciloru de la Don inca s'a invitatu.

O scire mai nóua spune, că tiarulu la 24 lunei curinte va plecá la armata, că sè primésca insu-si conducerei.

Pacea cu montenegrii nu s'a pututu incheiá la Constantinopole. Resboiulu inse intre montenegrii si turci nu se va re'ncepe pana la erumperea celuiia intre rusi si turci.

In Bosni'a érași au eruptu inimicitiele. Lupte mai mici se facu mai in tóte dílele. O scire spune, că scopulu tiarului este a intemeiá o secundo-genitura russésca in Bosni'a.

Turci'a inca se gata. Diuarele amice ottomaniloru spunu, că poporatiunea de acolo e fórte insufletita si doresce din tóta ánim'a sè póta luptá câtu mai curendu lupt'a pe viétia si pe mórte cu rusi, inimiciii loru neimpacabili.

Se scie, că si sultanulu va plecá la armata. Asiá dara, de cumva scirea acést'a se va adevéri, resboiulu acést'a are sè fia fórte interessantu, căci din ambele parti va luá parte si suveranulu,

Serman'a Romanía se afla in ajunulu unoru dile de celu mai innaltu pericolu pentru dins'a. Se scie, că Russii voru intrá in Turci'a prin teritoriu romanescu. Acuma se anuncia, că turcii nu voru asteptá, că dus-

manii loru sè intre in Turci'a, ci si ei voru trece graniti'a, si astfelu — celu putínu primele lupte se voru incege pe teritoriu romanescu.

Din caus'a acés'a la Bucuresci domnesce cea mai mare agitatiune. Dilele trecute s'a tinutu unu mare consiliu ministerialu, sub presidiulu Domnitoriului, la care au fostu invitati toti fostii ministri presiedinti. S'a decisu, că fara concursulu camerei sè nu se faca nimica.

O depesia anuncia, că turcii au inceputu sè faca unu podu peste Dunare.

Tocmai in momentulu acést'a vine o scire din Viena, care anuncia, că acolo s'ar fi decisu ocuparea Bosniei, Serbiei si Hertiegovinei.

O alta scire, din Petersburg ni spune, că tiarulu va plecá marti la Chisineu, unde s'a si arangiatu pentru elu palatulu din Catargiu. Acolo se va tiné unu mare consiliu de resbelu, apoi va urmá declararea resboiului si nemijlocitu trecerea Pontului.

Generalissimulu Abdul-Kerim a plecatu la Sumla, că sè primésca comand'a armatei.

Dlu Mihaiu Cogalniceanu fu numitu ministru de esterne alu Romaniei.

CE E NOU?

Mariloru ei barbati, patri'a recunoscatóre! Aflámu cu bucuría din „Romanulu“, că ministrulu instructiunii publice din Romanía, a luat in privirea recunoscintiei datorite de natiune mariloru ei barbati o salutara initiativa. Ilustrulu Heliade Radulescu va avé in putínu timpu o statua, pe candu insufetitorulu seu, nemuritorulu Lazaru, erá lasatu inca uitării. Dlu ministru dara a luat initiativ'a redicării statuei lui Lazaru alaturi cu statu'a lui Heliade Radulescu. — Apostolulu si invetiachelulu voru stá langa olalta. Ministrulu a dobanditu de la camera 2000 lei spre a se inscrie in capulu listei de subscriere pentru redicarea statuei lui Lazaru, care va constá in totulu vr'o 20,000 lei. Dlu ministru n'a uitatu nici pe scumpulu bardu alu Romaniei, pe Bolintineanu, care de la mórtea sa zace in cimitirulu de la Bolintinu, loculu seu natalu, fara cá nici o pétra, nici o inscriptiune sè faca pe trecatoru sè-si inchine fruntea naintea mormentulu poetului nationalu. Dlu ministru va asiediá in curendu pe mormentulu poetului o pétra mormentalá de marmure, pe care o mana depune o coróna de lauri d'a supra numelui: „Bolintineanu.“

Camer'a deputatiloru va incepe siedintiele sale mane sambeta la 21 l. c.

Regele spaniolu, don Alfonso, voiese sè se in-sóre. Acést'a e noutatea cea mai mare in Spani'a. Dinsulu voiesce sè ieie pe verisiór'a sa, principess'a Maria Mercedes. Dar fora invoirea corpului legiuitoru nu-si póte indepliní vointi'a.

Principele de coróna Rudolf in anulu acést'a va intreprinde o caletoria mare in strainetate. Va visitá orasiile de frunte ale Europei apusene si de mijlocu. Scopulu caletoriei este perfectionarea cunoscintieloru sale.

Literatura.

Dlu dr. I. C. Dragescu, cunoscutu bine publicului dincoace de Carpati din scrierile sale beletristice, dupa o tacere de câti-va ani ni-a facutu placut'a surprindere prin tramitarea cântului alu treile din „Infernulu“ lui Dante, in traducere facuta de dinsulu. Publicâm in fruntea nrului de fatia acêsta incercare, ér in loculu acest'a credemu cà nu va fi de prisosu sè adaugemu cuprinsulu acestui cântu. Éta-lu dara : „Dante insotitu de Virgiliu sosesc la pòrt'a infernului. Cetesce infricosiat'a inscriptiune de pe ea si intra. La celu d'antâiu pasiu ; cum amu dice in coridórele infernului întêlnesce sufletele aceluor ómeni, cari nu sunt capabili nici de bine, nici de reu, si cari lasi si nepasatori traia departe de ori ce pericole. In acestu locu alu obiectiunii lor, ele alérga dupa unu steagu impinsu de vijelia. Insectele de musca si vermii la piciórele loru sugu sângele ce le iése din rane. Dante ajunge la malulu riului Acheronte, unde afla pe luntrasiulu Caron si sufletele cari trecu riulu in luntra sa. Ne mai puténdu suportá atâte emotiuni, cade si adórmé.“ Traducatorulu ni anuncia, cà spera sè póta publicá intr'o dí intrég'a „Divin'a Comedia“ in traducere. In fine mai amintimu, cà stimatulu nostru amicu ni-a promis unu studiu a supra Dómnei Dora d'Istria. Suntemu convinsi, cà onorab. publicu va resalutá cu placere lucràrile dlui Dragescu in colónele foi nòstre.

T e a t r u.

Tommaso Salvini, renumitulu tragedianu italianu, jóca cu trup'a sa in Budapesta cu unu succesu ne mai pomenitu. Pana acuma a pasitu in piesele : „Othello“, „Hamlet“ si „La morte civile.“ Teatrulu germanu a fostu totu-de-una umplutu de unu publicu fórté alesu, chiar si de prin provincia s'au adunatu multi iubitori de arte. Salvini va mai jocá inca in piesele : „Sullivan“, „Il Gladiatore“, „Macbeth“ si „Giosue“, — apoi va plecá de aici la Praga, Drezda si Berlinu.

Suvenirea mortiloru.

Grigorie Ganescu, cunoscutulu publicistu carele in press'a francesa a aperatu cu caldura caus'a romana, a repausatu la Paris. Ganescu a fostu Romanu, s'a nascutu in Roman'a. Si-a facutu educatiunea la Paris. Apoi s'a asediatu in Franci'a, unde a fondatu mai multe diuare, si a dobânditu naturalisatiunea francesa. In timpulu din urma a redactatu corespundintia autografata „Les tablettes d'un spectateur.“

Trei preoti repausara in timpulu din urma in dieces'a Orádiu-mari : Ioanu Bentie parocu in Racova la 14 febr., Augustinu Gozmanu capelanu in Cherelesiu la 29 martiu, si Demetriu Sincai parocu in Borhidu la 3 aprile.

Voci din publicu.

Multumire publica.

Subsemnatulu primindu cu trist'a ocaziune a mortii multu regretâtei sale fice Alesandrina Haralambu manifestári de condolentia si de simpatia din mai multe parti, vine in numele seu, alu minorului Mihaiu Haralambu, fiulu decedâtei, alu fiului seu capitanu Romulus Maghieru alu nurorii sale Lina Ma-

gheru si alu nepotiloru, a aduce multumirile sale tuturoru persóneluor, amiciloru si cunoscutiloru din tíera si din strainetate, cari luara parte la durerea familiei pentru perderea acêsta ireparabila.

Recunoscinti'a nòstra pentru regretele manifestate din tóte paróile de Romani si de multi straini va fi eterna.

Craiova 31 martie 1877.

G. Magheru
generalu.

Cuthía de epistole.

— Intrebári. —

16. Compendiu de literatura. Binevoiésca a me insciintiá cine-va, capeta-se unde-va unu compendiu séu manualu de literatur'a romana si unde? — *T.*

17. Saténulu. Aveti bunetate a-mi face cunoscute conditiunile de abonare la fóia „Saténulu“ din Bucuresci, de cumva acea fóia mai apare. — *Dragomiru.*

18. Carti. Cine mi-a sci spune de unde, prin cine si cu ce pretiu mi-asiu puté cumperá „Noptile Carpatine“ si „Amorulu si „Patria“ ambele de I. C. Dragescu? — *Invetiatoru.*

Post'a Redactiunii.

Dlu C. I. D. in N. St. Georgiu. Se voru publicá in „Sieditóre.“ De acêste vomu primí cu bucuria totu-de-una.

Mariei. Candu vomu avé timpu s'o coregemu putintelu, i vomu deschide colónele foi nòstre.

Dsiórei E. D in B. Ineu. Ve multiamimu pentru sírele cordiale, cu cari ne-ati suprinsu. Ni pare bine, cà damele romane si in acele parti incepu a se interessá de literatur'a nationala.

Versurile nepublicabile : La banchetu, Spini si matraguna, La 21 martiu, De ceri dovedi mai bune.

C. A sositu tardíu.

Erumpendu resboiula russo-turcescu, care atrage interessarea cea mai viua a lúmei întregi si in deosebi a nòstra, a Romaniloru, càci — de dupa semne — lupt'a se va incinge pe teritoriul romanescu, séu celu putínu in apropiarea Romaniloru, deshidemu

prenumeratiunea estraordinara

la fóia nòstra, incependu din prim'a maiu st. n. Vomu publicá regulatu unu resumatu alu evenimenteluor mai importante ce se voru petrece in o septemana si totu-odata le vomn ilustrá cu portretele barbatiloru cari voru avé roluri de frunte in ele.

Conditiunile de prenumeratiune se vedu in fruntea foi.

Esemplare complete mai avemu si din inceputulu anului.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1877. Calea tíerei nr. 39.